Χρειάστηκε να περάσει κοντά ένα τέταρτο αιώνα (για την ακρίβεια, 23 χρόνια) από την επανάσταση του ’21, ώσπου οι Έλληνες ν’ αποκτήσουν το δικαίωμα να εκλέγουν τους εκπροσώπους τους στη Βουλή. Κι όταν, το 1844, το απέκτησαν, το κατευχαριστήθηκαν: Στις πρώτες εκλογές, ψήφιζαν επί έξι ολόκληρους μήνες!

Η εθνοσυνέλευση που προέκυψε μετά την επανάσταση της 3ης Σεπτεμβρίου, είχε να επιτελέσει δυο αποστολές: Δημιούργησε τον πρώτο καταστατικό χάρτη της Ελλάδας (συνταγματική βασιλεία) και, στις 18 Μαρτίου 1844, ψήφισε τον πρώτο εκλογικό νόμο της χώρας. Συμβολικά, δημοσιεύτηκε στις 25 Μαρτίου και, παρά τα φολκλορικά του στοιχεία, ήταν ο πιο προοδευτικός στον κόσμο, ως την ώρα εκείνη:

Απαγόρευε το δικαίωμα του «εκλέγεσθαι» στις γυναίκες, στους νέους κάτω των 25 χρόνων, σ’ όσους είχαν δοσοληψίες με την Δικαιοσύνη (υπόδικους ή καταδικασμένους) και στους τεμπέληδες: Για να γινόταν κάποιος υποψήφιος βουλευτής, έπρεπε να έχει επάγγελμα ικανό να τον θρέψει ή κτηματική περιουσία στην εκλογική του περιφέρεια. Ισοδυναμούσε ένας βουλευτής σε κάθε 10.000 κατοίκους, εκτός από την Ύδρα που, τιμητικά, εξέλεγε τρεις, και τις Σπέτσες και τα Ψαρά, που, επίσης τιμητικά, εκλέγανε από δύο. Για λόγους ουσίας, ένας βουλευτής εκλεγόταν και από το σώμα των καθηγητών πανεπιστημίου!

Οι εκλογές έπρεπε να διεξαχθούν σε οχτώ μέρες. Το πρόβλημα ήταν ότι ο νόμος δεν ξεκαθάριζε, αν αυτές οι οχτώ μέρες έπρεπε να είναι κοινές για όλη τη χώρα ή όχι. Με αποτέλεσμα να ξεκινήσει η εκλογική διαδικασία τον Απρίλιο του 1844 και, τον Σεπτέμβριο, να συνεχίζεται ακόμα σε ορισμένες περιοχές.

Η διάλυση της εθνοσυνέλευσης βρήκε την Ελλάδα με τρία κόμματα: το γαλλικό με αρχηγό τον Ιωάννη Κωλέττη, το αγγλικό με αρχηγό τον Αλέξανδρο Μαυροκορδάτο και το ρωσικό με αρχηγό τον Ανδρέα Μεταξά.

Το γαλλικό κόμμα πρόβαλε τον άκρατο εθνικισμό, ενώ το αγγλικό τη μετριοπάθεια και τον εγγλέζικου τύπου κοινοβουλευτισμό. Το ρωσικό είχε σημαία την επικράτηση της ορθοδοξίας

(και άρα ήταν εναντίον του μη ορθόδοξου Όθωνα) και την κατοχύρωση των δημοκρατικών ελευθεριών του λαού. Λεγόταν και κόμμα των Ναπαίων, από το όνομα κάποιου θηριώδη Κερκυραίου ρωσόφιλου Νάπα.

Ο Όθων ήθελε μια εκλογική κυβέρνηση συνασπισμού με τους Μαυροκορδάτο - Κωλέττη αλλ' ο τελευταίος αρνήθηκε να μετάσχει, για να μπορεί να κινείται πιο ελεύθερα. Έτσι, στις 30 Μαρτίου 1844, ορκίστηκε μονοκομματική κυβέρνηση Μαυροκορδάτου, που προκήρυξε τις εκλογές.

Αυτά, που ακολούθησαν, ελάχιστα έχουν να κάνουν με τις δημοκρατικές διαδικασίες, όπως σήμερα τις εννοούμε. Ο Κωλέττης συμμάχησε με τους στρατιωτικούς, που ήξεραν πώς να «πείθουν» το λαό. Κι όπου δεν μπορούσαν να τον πείσουν, σήκωναν επαναστατική σημαία. Με πρώτον τον Θεόδωρο Γρίβα, που, τέλη Απριλίου, σήμανε εξέγερση στην Ακαρνανία. Ο Μαυροκορδάτος έστειλε τον στρατό, μεσολάβησε ο Γάλλος πρεσβευτής Πισκατόρι, ένα πλοίο έφερε τον Γρίβα στον Πειραιά, ο καπετάνιος αρνήθηκε να τον παραδώσει, το πλοίο σαλπάρισε και τον έβγαλε στην Αλεξάνδρεια, όπου του έγινε υποδοχή ήρωα.

Μέσα Μαΐου, Τζαννετάκηδες και Μαυρομιχάληδες αρπάχτηκαν στη Μάνη αλλά τα βρήκαν, πριν να φτάσει ο στρατός. Από τις αρχές Ιουνίου, οι ρωσόφιλοι ξεκίνησαν διαδηλώσεις και ταραχές εναντίον (φανταστικών και μη) αόρατων συνωμοτών, ενώ οι ίδιοι δημιουργούσαν μυστικές οργανώσεις κι, όπου χρειαζόταν, συμμαχούσαν με τους γαλλόφιλους.

Κωλέττης και Μεταξάς υπονόμευαν συστηματικά τον Μαυροκορδάτο, στο παιχνίδι μπήκε και ο Όθων, ενώ η αγγλική πρεσβεία άφησε ακάλυπτο τον εκλεκτός της. Τέλη Ιουλίου, ένα σκάνδαλο έδωσε τη χαριστική βολή στον Μαυροκορδάτο, καθώς δημοσιεύτηκε μια επιστολή του Ανδρέα Λόντου προς κάποιον στην Πάτρα, που έδινε οδηγίες για το πώς να πεισθούν οι ψηφοφόροι να τον προτιμήσουν. Στις 6 Αυγούστου, ο Μαυροκορδάτος παραιτήθηκε. Την ίδια μέρα, ορκίστηκε ο Κωλέττης και όρισε υπουργό Στρατιωτικών τον ρωσόφιλο Κίτσο Τζαβέλα, που ανέλαβε δράση.

Στις περισσότερες περιοχές, οι εκλογές έγιναν Μάιο και Ιούνιο. Στην Αθήνα, μετά από πολλές αναβολές, ξεκίνησαν τέλη Ιουλίου και ολοκληρώθηκαν αρχές Αυγούστου. Χάρη κυρίως στην επαρχία, ο Μαυροκορδάτος είχε εκλέξει 52 βουλευτές σε ένα σύνολο 127 εδρών. Ο Κωλέττης, ως την ώρα που ορκίστηκε, είχε μια μικρή μειοψηφία. Από τη στιγμή, που ανέλαβε πρωθυπουργός, η δύναμή του ανέβαινε συνεχώς στις υπολειπόμενες περιφέρειες. Παρ' όλα αυτά, όταν στα τέλη Αυγούστου συνήλθε η Βουλή, ενώ οι εκλογές

συνεχίζονταν, το γαλλικό κόμμα εξακολουθούσε να είναι μειοψηφία. Μέσα στη Βουλή, συμμάχησε με το ρωσικό. Άρχισε ο «έλεγχος» των εκλεγμένων.

Ο νόμος όριζε πως, μετά την ολοκλήρωση της κάθε ψηφοφορίας, οι κάλπες έπρεπε να σφραγιστούν και να μεταφερθούν στις πρωτεύουσες των νομών για καταμέτρηση. Το πώς έφταναν στον προορισμό τους, το περιέγραψε ο Μακεδόνας δημοσιογράφος και συγγραφέας Νικόλαος Δραγούμης. Συνοπτικά:

Οι κάλπες έφταναν στον τόπο της καταμέτρησης με σπασμένα σανίδια ή λιμαρισμένες τις σφραγίδες, ενώ, σε πολλές περιπτώσεις, οι ψήφοι μεταφέρονταν σε «σαπουνοσακούλες».

Στη Βουλή, όταν ο «εκλεγμένος» με ψηφοδέλτια που προέρχονταν από τέτοιες κάλπες ήταν κωλεττικός, σηκωνόταν κάποιος και εξηγούσε ότι το σπάσιμο των σανιδιών οφειλόταν στο νόμο της συστολής των στερεών σωμάτων, η λιμαρισμένη σφραγίδα ήταν απλά τυχαία σπασμένη κατά τη μεταφορά, η «σαπουνοσακούλα» ήταν κάλπη και ο κακοποιός που έκανε την καταμέτρηση είχε τον σεβασμό και την εκτίμηση των κατοίκων της περιοχής του. Στις περιπτώσεις των μαυροκορδατικών όμως, αρκούσε μια γρατσουνιά στην κάλπη, για να ξεσπάσει θύελλα καταγγελιών ότι είχαν να κάνουν με καραμπινάτη περίπτωση νοθείας!

Δεν μπορούμε να ξέρουμε, πόσο αντικειμενικός είναι ο Δραγούμης που είχε διατελέσει γραμματέας του μισητού στους Γάλλους Καποδίστρια. Το βέβαιο είναι πως ο Μαυροκορδάτος (από τους 52 που εξέλεξε) έμεινε με δώδεκα βουλευτές, ενώ η δική του εκλογή ακυρώθηκε έξι φορές, ώσπου να επικυρωθεί μια έβδομη!

Η πρώτη, έστω και με τέτοιον τρόπο, εκλεγμένη Βουλή των Ελλήνων συγκροτήθηκε σε σώμα και συνεδρίασε για πρώτη φορά τον Ιανουάριο του 1845. Πρώτος, έστω και έτσι, εκλεγμένος πρωθυπουργός ο Ιωάννης Κωλέττης, που εξάντλησε την πρώτη του τριετία, κέρδισε και τις επόμενες εκλογές (1847) με συντριπτική πλειοψηφία αλλ' αμέσως μετά πέθανε από νεφρίτιδα, σε ηλικία 73 χρόνων.

(Εικόνες, 16.9.2009) (τελευταία επεξεργασία, 7.7.2009)